

EUROOPA KOMISJONI VASTUSED EUROOPA KONTROLLIKOJA ERIARUANDELE

„ELI TOETUS TURISMILE: VAJADUS VÄRSKE STRATEEGILISE SUUNITLUSE JA PAREMA RAHASTAMISVIISI JÄRELE“

KOKKUVÕTE

V (esimene taane) 10. märtsil 2020 võttis komisjon vastu uue tööstusstrateegia,¹ et aidata Euroopa tööstusel juhtida rohe- ja digipööret ning edendada Euroopa üleilmset konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat. COVID-19 pandeemiast saadud kogemuste põhjal on ELi tööstusstrateegia 5. mai 2021. aasta ajakohastatud versioonis esile toodud vajadus rohe- ja digipööret veelgi kiirendada ning ELi tööstusökosüsteemide vastupanuvõimet suurendada. Selleks teeb komisjon ettepaneku koostada koos sidusrühmadega üleminekujuhised, mis oleksid oluliseks koostöövahendiks tööstusökosüsteemide ümberkujundamisel. Esmatähtsaks peetakse ökosüsteeme (näiteks turism), mis seisavad silmitsi kõige suuremate probleemidega ja mida kriis on kõige rohkem mõjutanud. Juhised võimaldavad teha kindlaks meetmete ulatuse ja probleemid, sealhulgas näiteks investeerimis- või tehnoloogiavajadused, mis kaasnevad tööstuse kaksiküleminekuga 2030. aastaks ja pärast seda.

2021. aasta juunis avaldas komisjon dokumendi “Scenarios towards co-creation of a transition pathway for tourism for a more resilient, innovative and sustainable ecosystem”² (Vastupidavamale, innovatiivsemale ja kestlikumale turismiökosüsteemile ülemineku juhiste ühise koostamise stsenaariumid), käivitades sellega turismi üleminekujuhiste ühise koostamise protsessi, mis võimaldab teha tööd Euroopa tegevuskava 2030 täitmise suunas.

Mis puutub rakendamisse, siis liigub turismitööstus ELi vahendite abil oma ökosüsteemi kestlikkuse, vastupidavuse ja digiteerimise eesmärkide saavutamise poole. Ökosüsteemide, sealhulgas turismiökosüsteemi üle tehakse järelevalvet ELi tööstusstrateegia järelmeetmena avaldatava igaaastase ühtse turu aruande raames.

Liikmesriigid võivad rahastada investeringuid ja reforme, sealhulgas turismisektori investeringuid ja reforme, taaste- ja vastupidavusraha raames osana oma riiklikust taaste- ja vastupidavuskavast. Komisjonile seni ametlikult esitatud 26 riiklikust taaste- ja vastupidavuskavast sisaldab viis turismile pühendatud komponente ja üksteist turismiga seotud meetmeid.

(teine taane)

ERFi rakenduskavades valitakse ja kasutatakse konkreetseid ühiseid väljundnäitajaid, mis on kavandatud meetmete liikide puhul asjakohased. Liigitamisandmed näitavad, et turismiga seotud sekkumiste maht on alla 5 miljardi euro (2020). Selle summaga on hõlmatud mitut liiki meetmeid, mis ei pruugi tingimata kaasa aidata küllastajate arvu suurenemisele (viimane on hõlmatud ühise väljundnäitajaga CO09).

Lisaks võivad liikmesriigid kasutada programispetsiifilisi näitajaid, mis võivad hõlmata turismivaldkonna sekkumistega seotud muud liiki väljundeid. Seetõttu võidakse kasutada sõltuvalt programmides sisalduvate meetmete laadist muid, asjakohasemaid väljundnäitajaid.

² Komisjoni talituste töödokument SWD(2021) 164 final, 21.6.2021.

Turismivaldkonna ühise väljundnäitaja kasutamine sõltub selle asjakohasusest programmiga rakendatavate meetmete liigi ja meetmetele eraldatud summade osas. Turismimeetmetesse investeeritud üsna piiratud summade tõttu ei olnud võimalik turisminäitajaid laialdaselt kasutada.

Programmitöö perioodil 2014–2020 ei olnud õigusaktidega ette nähtud ühiseid tulemus- või mõjunäitajaid ja seetõttu ei olnud tulemusi võimalik koondada. Programmitöö perioodi 2021–2027 üks oluline muudatus on seotud ühiste tulemusnäitajate kasutuselevõtuga.

VI. Komisjon nõustub kõikide soovitustega.

TÄHELEPANEKUD

34. Kasvatavate probleemide tõttu eraldab komisjon vahendeid võimalikult tõhusalt, et tagada poliitika nõuetekohane rakendamine.

Osutatud ajavahemikul, täpsemalt aastatel 2013–2017, oli komisjon koos kõigi teiste institutsioonidega kohustatud järgima 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet³ ja vähendama oma ametikohtade loetelus sisalduvaid ametikohti 5 %. Seetõttu tuli töö paljudes komisjoni talitustes ümber korraldada.

Komisjon rõhutab, et lisaks turismi ja tekstiili üksusele, millele kontrollikoda viitab, panustab turismiökosüsteemiga seotud töösse veel mitu muud komisjoni üksust, talitust ja organit. Eelkõige tegelevad sellega meeskonnad, kes vastutavad VKEde poliitika, rohe- ja ringmajanduse, digipöörde, lokaal-, sotsiaal- ja loomemajanduse, oskuste, teenuste ja kutsealade ning liikmesriikide suhete eest, aga ka talitused, kelle hoole all on ühenduvuse, regionaalpoliitika, transpordi, taastumise, kultuuri ja spordiga seotud küsimused, ning paljud muud osalejad.

37. Euroopa tegevuskava väljatöötamisel tehakse liikmesriikidega eelkõige turismi nõuandekomitee kaudu tihedat koostööd, et tagada riiklike strateegiate järjepidevus ühise ELi strateegiaga.

59. Komisjon rõhutab, et konkreetsete temaatiliste suuniste eesmärk ei olnud anda üksikasjalikke juhiseid projektide sotsiaal-majanduslikuks hindamiseks.

61. Ühine vastus punktidele 61, 62 ja 63.

Rakenduskavade raames tuleks valida ja kasutada näitajaid, mis on meetmete liikide puhul asjakohased. Turismivaldkonna ühine väljundnäitaja hõlmab turismiga seotud väljundite konkreetset mõõdet ega pruugi olla kõigi turismiinvesteeringute puhul asjakohane.

Juhul kui olemasolevad ühised näitajad ei ole asjakohased, võib rakenduskavade raames luua ja kasutada ka programmispetsiifilisi väljundnäitajaid.

Komisjon avaldab igal aastal kavade raames esitatud ühiste väljundnäitajate väärtused ja paneb need välja avatud andmete platvormile.

Programmitöö perioodil 2014–2020 ei olnud õigusaktidega ette nähtud ühiseid tulemus- või mõjunäitajaid ja seetõttu ei olnud tulemusi võimalik koondada. Programmitöö perioodi 2021–2027 üks oluline muudatus on seotud ühiste tulemusnäitajate kasutuselevõtuga.

64. Turismivaldkonna ühine väljundnäitaja ei olnud mõeldud hõlmama turismiinvesteeringute igat liiki väljundeid.

2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika järelhindamine hõlmab ligikaudu 350 miljardi euro ulatuses investeeringuid, millest turismiga seotud investeeringud moodustavad ligikaudu 1,4 %.

³ 2. detsembri 2013. aasta INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOKKULEPE Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta (2013/C 373/01).

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

1. soovitus. Töötada ELi turismiökosüsteemi jaoks välja uus strateegia, mille selge eesmärk on toetada kehtlikumale turismivormile kaasaaitavaid investeeringuid

Komisjon on soovitusel nõus.

See on kooskõlas käimasolevate jõupingutustega töötada välja Euroopa turismi tegevuskava aastani 2030, mis läheb kehtlikumale turismivormile kaasaaitavate investeeringute toetamisest kaugemale. Lisaks kehtlikusele kuuluvad peamiste eesmärkide hulka vastupidavus ja digiteerimine. Komisjon käivitab turismi üleminekujuhiste ühise koostamise protsessi, mis võimaldab teha tööd Euroopa tegevuskava 2030 täitmise suunas.

2. soovitus. Ärgitada liikmesriike kohaldama uue strateegilise suunitluse toetuseks ERFi rahastatavate turismiinvesteeringute suhtes valikumenetlusi

Komisjon on soovitusel nõus.

Ühissätete määruse⁴ artikli 73 kohaselt vastutavad valikukriteeriumide kindlaksmääramise ja projektide valimise eest korraldusasutused. Seda tehes peaksid korraldusasutused muu hulgas tagama valitud tegevuste vastavuse programmile, sealhulgas nende kooskõla programmi aluseks olevate asjakohaste strateegiatega, ning selle, et need annavad tõhusa panuse programmi erieesmärkide saavutamisse.

Ühissätete määruse artikli 40 lõike 2 kohaselt peab tegevuste valimise meetodika ja kriteeriumid heaks kiitma seirekomisjon. Komisjoni esindajad osalevad seirekomisjoni töös seirava ja nõuandva pädevusega (ühissätete määruse artikli 39 lõige 2). Õiguslik kohustus komisjoni soovitusi kaaluda ja rakendada aga puudub.

Lisaks sõltuvad konkreetset valikukriteeriumid selle programmi sekkumisloogikast, millest turismiprojekte toetatakse (vt eelkõige ühissätete määruse artiklid 22, 28 ja 29 ning ERFi määruse põhjendused 30 ja 39).

Komisjon on valmis levitama soovitusel 2 kohast uut strateegilist suunitlust ja kavandatud juhtpõhimõtteid ühissätete määruse eksperdirühmas, kus on esindatud liikmesriigid. Liikmesriigid peaksid strateegilist suunitlust ja juhtpõhimõtteid kohalikku konteksti ja programmide prioriteete arvestades kaaluma, kui nad määravad kooskõlas ühissätete määruse artikliga 73 kindlaks projektide valikukriteeriume.

Korraldusasutused võivad liikmesriikide vajaduste alusel ja omal algatusel kasutada oma programmides pakutavat tehnilist abi projektide ettevalmistamise toetamiseks, näiteks nõudluse analüüsi või koostööküsimuste vallas.

(neljas taane) Lõpuks peab korraldusasutus ühissätete määruse artikli 73 lõike 2 punkti d kohaselt kontrollima, kas toetusesaajatel on vajalikud rahalised vahendid ja mehhanismid, et tagada meetmete finantskehtlikkus.

77. Turismivaldkonna ühise väljundnäitaja kasutamine sõltub selle asjakohasusest programmiga rakendatavate meetmete liigi ja meetmetele eraldatud summade osas. Turismimeetmetesse investeeritud üsna piiratud summade tõttu ei olnud võimalik turisminäitajaid laialdaselt kasutada.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integreerimisfondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

Programmitöö perioodil 2014–2020 ei olnud õigusaktidega ette nähtud ühiseid tulemus- või mõjunäitajaid ja seetõttu ei olnud tulemusi võimalik koondada. Programmitöö perioodi 2021–2027 üks oluline muudatus on seotud ühiste tulemusnäitajate kasutuselevõtuga.